MEMO

Zaaknummer:

Z24002833

Postregistratienummer:

24.0016712

Aan	De Raad
Van	M. van Marle
Kopie aan	
Datum	12 dec. 2024
Betreft	Impactanalyse en aanvraag handhavingsbudget Recreatiepark West-Friesland

Kernboodschap

Deze memo geeft inzicht in de impact van de huidige handhaving op het Recreatiepark WestFriesland (voorheen bekend als de Perelaer). Deze impactanalyse is de basis voor de aanvraag van handhavingsbudget specifiek voor het Recreatiepark. Deze zal gelijktijdig met het raadsvoorstel aan de raad worden voorgelegd.

Context

Recreatiepark West-Friesland verkeert al geruime tijd in een neerwaartse spiraal. Het park kampt met verloedering en diverse vormen van criminaliteit en afwijkend gedrag. Denk hierbij aan illegale prostitutie, mensenhandel, het telen van wiet, heling, een ontvoering, drugshandel en de huisvesting van arbeidsmigranten onder erbarmelijke omstandigheden.

Het Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd heeft een kansenkaart opgesteld voor het park, waarbij de vitaliteit van het park is beoordeeld. Dit onderzoek is regionaal uitgevoerd onder aansturing van het ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord Regionaal. De beoordeling van dit park is gebaseerd op de kwaliteit en het toekomstperspectief ervan. Het park heeft op beide vlakken slecht gescoord. Volgens het rapport is er sprake van overlast en ernstige sociale problematiek, waardoor er een onveilige situatie is ontstaan op het park.

De politie constateert dat door het gemeentelijk georganiseerde toezicht het veiligheidsniveau van het park aanvaardbaar blijft. Zij merken op dat het criminaliteitsniveau door het jarenlange toezicht op het park enigszins daalt. Desondanks blijft de politie gefocust op zware criminaliteit, zoals mensenhandel, illegale prostitutie en drugshandel. De politie ervaart echter dat de meldingsbereidheid laag is door de druk van bepaalde sleutelfiguren in het park. Dit onderstreept het belang van het toezicht, omdat het bijdraagt aan het beeld van de situatie op het park.

De situatie op het park vraagt om toezicht en handhaving om de situatie op het park te verbeteren of in ieder geval onder controle te houden. De gemeente beschikt over een handhavingsbudget van € 60.000,-, bestemd voor de gehele gemeente. Echter, al jaren gaat dit volledige bedrag op aan de handhaving van het park. In maart 2024 was het handhavingsbudget

voor het hele jaar al uitgeput. In maart 2024 heeft de gemeente, na goedkeuring van de Raad, een aanvullend budget van €200.000,- ontvangen om de handhaving zoals in voorgaande jaren voort te kunnen zetten. Voor het aankomende jaar 2025 is tevens een aanvulling van het handhavingsbeleid noodzakelijk om de handhaving zoals deze de afgelopen jaren heeft plaats gevonden te continueren.

Het aanvullende budget is niet ingezet ten behoeve van extra handhaving maar ten behoeve van behoud van de handhaving op het huidige niveau. Eerder werd de handhaving voornamelijk betaald vanuit de verwachte inkomsten vanuit het innen van dwangsommen. Dit is een te onzekere inkomst om handhaving vanuit te betalen. Door het opnemen van de €200.000,- in de begroting is het aanwezig zijn van voldoende budget gegarandeerd.

De impact van het handhavingsbudget

Het handhavingsbudget wordt gebruikt om de toezichthouders en de jurist te bekostigen. De jurist verwerkt de bevindingen van de toezichthouders juridisch en start juridische procedures. Wekelijks maken de toezichthouders een ronde op het park, waardoor ze een goed beeld hebben van wat er speelt. Er wordt met het handhavingsbudget toezicht gehouden op 112 recreatieverblijven. Het is moeilijk om precies te meten wat het effect van de handhaving is, omdat niet duidelijk is hoe de situatie zonder handhaving zou zijn geweest.

In het rapport ‘Vitaliteitsonderzoek Regio Alkmaar en West-Friesland’, opgesteld door Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, wordt beschreven dat de huidige situatie op het park volstrekt onhoudbaar is. Er wordt in het rapport benoemd dat er sprake is van mensonterende situaties en dat de situatie de komende maanden en jaren alleen maar zal verslechteren. Handhaving speelt volgens het rapport een cruciale rol in het beheersen van deze situatie. Zonder handhaving zal het park steeds vatbaarder worden voor ondermijnende activiteiten, zoals drugshandel.

Het toezicht maakt het mogelijk om effectief handhavend op te treden. Bij overtreding van het bestemmingsplan worden lasten onder dwangsom opgelegd. Er zijn momenteel twintig lasten onder dwangsom van kracht. Eén dwangsom van €25.000 is ingevorderd, en vijf invorderingsprocedures ter waarde van €125.000 lopen nog. Er zijn acht bezwaarprocedures afgerond, één is nog in behandeling, en er lopen nog 16 beroepsprocedures. Daarnaast zijn er drie lopende zienswijzenprocedures.

Van de twintig lasten onder dwangsom die van kracht zijn is er één opgelegd aan een eigenaar die zijn recreatieobject zelf permanent bewoont. De overige negentien lasten zijn opgelegd aan personen die hun recreatieobject permanent aan derden verhuren.

De focus ligt tegenwoordig op de handhaving van de grote spelers op het park, zoals huisjesmelkers die zoveel mogelijk arbeidsmigranten in een recreatieobject huisvesten voor eigen gewin. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het handhavingsbeleid. Waar eerder een standaard dwangsom van €25.000 werd opgelegd voor gebruik in strijd met de bestemming, wordt nu onderscheid gemaakt tussen twee typen overtreders. Voor eigenaren die zelf hun recreatieobject niet-recreatief bewonen, geldt een dwangsom van €15.000. Voor eigenaren die één of meerdere recreatiewoningen verhuren voor niet-recreatieve bewoning door derden, geldt een dwangsom van €50.000. De reden voor het hogere bedrag bij verhuur aan derden is dat deze eigenaren financieel profiteren van de overtreding. De financiële prikkel van de dwangsom moet daarom hoger zijn om te voorkomen dat verhuurders calculerend aan het werk gaan.

Deze differentiatie in dwangsommen en de prioritering van het huidige handhavingsbeleid op huisjesmelkers lijkt positieve resultaten op te leveren. Er zijn signalen dat de hogere boete voor verhuur aan derden daadwerkelijk effect heeft, wat naar verwachting tot vermindering van de huisvesting van arbeidsmigranten zal leiden. Mocht blijken dat de hoogte van de

dwangsom niet leidt tot beëindiging van de overtreding, is het mogelijk opnieuw een last onder dwangsom op te leggen met een voor die overtreder hogere last onder dwangsom.

Wat zou er gebeuren als we niet handhaven?

Wanneer we ervoor kiezen om geen aanvullend budget beschikbaar te stellen voor de voortzetting van de handhaving op het recreatiepark creëren we ongewenst een gelegenheidsstructuur voor ondermijnende criminaliteit. Het stopzetten van de handhaving heeft tot gevolg dat de situatie op het park in alle opzichten (en voor de personen die daar verblijven) zal verslechteren. Wanneer de ondermijnende activiteiten niet continue voldoende worden aangepakt kunnen criminelen onverminderd doorgaan. Sterker nog, de activiteiten zullen bij het gebrek aan toezicht alleen maar toenemen, zowel in frequentie als in ernst.

De bonafide recreanten zullen door de toenemende problematiek mogelijk vertrekken en zich elders vestigen waardoor er steeds meer gelegenheid komt voor mensenhandel, arbeidsuitbuiting en andere ondermijningsvormen. Door laagfrequente handhaving zullen op termijn de ‘gelegenheidsovertreders’ wellicht eieren voor hun geld kiezen, maar juist de bewuste en calculerende overtreders deze ruimte innemen. De recreatieobjecten verdwijnen immers niet en zijn niet meer aantrekkelijk om voor recreatie ingezet te worden. Handhaving wordt hierdoor alleen maar complexer. Uiteindelijk komt het recreatiepark in een verharde vicieuze cirkel van ondermijnende criminaliteit terecht. De toenemende problematiek blijft in dit geval dan ook structureel meer capaciteit van de gemeente vragen zonder resultaat op de lange termijn.

Hoe denkt het park er zelf over?

Op 28 september 2024 is er een koffiemoment georganiseerd op het park, waarbij bewoners en de gemeente met elkaar in gesprek konden gaan. Dit koffiemoment had te maken met het ingezette proces om op verzoek van het bestuur van het park hun voorstel om aanvullend op het rapport van Beeck de mogelijkheid om te komen tot permanente bewoning te onderzoeken. Uit de gesprekken daar werd vooral aangegeven door de eigenaren dat aanpak van huisjesmelkers ook volgens eigenaren helpt om te komen tot een veiliger park. Ditzelfde beeld komt uit het bezoek aan het park door de gemeentelijke werkgroep die is opgericht ten behoeve van dit gezamenlijke onderzoek.